

Allmänna kontraktsvillkor för Digitala och fysiska utskickstjänster 2023

De allmänna kontraktsvillkoren är generella regleringar som gäller om inget annat anges i avropskontraktet. Det framgår av de allmänna kontraktsvillkoren om den upphandlande myndigheten kan avvika från dessa i kontraktet. Det framgår nedan vilka allmänna kontraktsvillkor som den upphandlande myndigheten kan avvika från, och alltså reglera på annat sätt i kontraktet. Dessa villkor är markerade i gult med kursiv text och anges inom hakparenteser.

6. Allmänna kontraktsvillkor

6.1 Kontraktshandlingar och deras inbördes ordning

Det här allmänna kontraktsvillkoren gäller i förnyad konkurrensutsättningar som grundar sig på Adda Inköpscentral AB:s ("inköpscentralen") ramavtal Digitala och fysiska utskickstjänster 2023 ("ramavtalet").

De allmänna kontraktsvillkoren reglerar förhållandet mellan den upphandlande myndigheten som är avropsberättigad inom ramavtalet ("den upphandlande myndigheten") och den leverantör som antas inom kontraktet i den förnyade konkurrensutsättningen ("leverantören").

Med "ramavtalsupphandlingen" avses den upphandling som har resulterat i ramavtalet.

Den förnyade konkurrensutsättningen och det kontrakt som den resulterar i, kallas nedan "kontraktet". De allmänna kontraktsvillkoren är generella regleringar som gäller om inget annat anges i kontraktet. Det framgår av de allmänna kontraktsvillkoren om den upphandlande myndigheten kan avvika från dessa i kontraktet. Det framgår nedan vilka allmänna kontraktsvillkor som den upphandlande myndigheten kan avvika från, och alltså reglera på annat sätt i kontraktet. Dessa villkor är markerade med kursiv text och anges inom hakparenteser.

I de allmänna kontraktsvillkoren ingår följande handlingar. Handlingarna kompletterar varandra vid en tolkning av de allmänna kontraktsvillkoren. Om avtalshandlingarna är motsägelsefulla gäller de i följande ordning, om inte omständigheterna uppenbarligen föranleder något annat.

1. Skriftliga ändringar och tillägg till kontraktet med bilagor (upprättas vid behov under kontraktstiden)
2. Kontraktet med bilagor inklusive den förnyade konkurrensutsättningen (upprättas i varje enskilt avrop)
3. Dessa allmänna kontraktsvillkor
4. Allmänna leveransvillkor och Servicenivåavtal (SLA)
5. Eventuella skriftliga förtydliganden till upphandlingsdokumenten i ramavtalsupphandlingen
6. Upphandlingsdokumenten i ramavtalsupphandlingen
7. Eventuella skriftliga förtydliganden till anbud med bilagor i ramavtalsupphandlingen
8. Anbud med bilagor i ramavtalsupphandlingen

6.2 Definitioner

Dessa definitioner av begrepp gäller genomgående i kontraktshandlingarna.

Begrepp	Förklaring
Allmänna kontraktsvillkor	Med Allmänna kontraktsvillkor avses de villkor som framgår av dokumentet "Allmänna kontraktsvillkor".
Allmänna leveransvillkor	Med Allmänna leveransvillkor avses de leveransvillkor som framgår av dokumentet "Allmänna leveransvillkor".
Grundtjänster	Med Grundtjänster avses de tjänster som anges som Grundtjänster enligt avsnittet "Allmänt" i upphandlingsdokumenten i ramavtalsupphandlingen.

Servicenivåavtal (SLA)	Med Servicenivåavtal (SLA) avses de servicenivåer och villkor som framgår av dokumentet "Servicenivåavtal (SLA)".
Tilläggstjänster	Med Tilläggstjänster avses avses de tjänster som anges som Tilläggstjänster enligt avsnittet "Allmänt" i upphandlingsdokumenten i ramavtalsupphandlingen.
Tjänsterna	Med Tjänsterna avses samtliga de tjänster, Grundtjänster och eventuella Tilläggstjänster, som leverantören ska tillhandahålla enligt kontraktsvillkoren.

6.3 Leverantörens åtaganden

6.3.1 De tjänster som kontraktet omfattar och leverantörens ansvar

Leverantören ska tillhandahålla digitala och fysiska utskickstjänster, d.v.s. Grundtjänster och Tilläggstjänster, gemensamt benämnda Tjänsterna, enligt de krav och villkor som anges i kontraktshandlingarna.

Ett kontrakt får komplettera ramavtalets villkor men inte avvika från dem. Om ett kontrakts villkor avviker från det anbud som leverantören har lämnat i ramavtalsupphandlingen, och det är till nackdel för den upphandlande myndigheten, så ska kontraktet i stället anses innefatta det villkor som är mer fördelaktigt för den upphandlande myndigheten.

Leverantören ska aktivt skaffa sig kännedom om och följa de lagar, förordningar, myndighetskrav, regler, normer, standarder och föreskrifter som vid var tid gäller för leverantörens verksamhet.

Leverantören har ett fullständigt och odelat ansvar för att fullgöra alla åtaganden och förpliktelser under kontraktet. Leverantören ska se till att på bästa sätt ta tillvara den upphandlande myndighetens intressen.

Leverantören ska på egen bekostnad ha alla tillstånd m.m. som krävs för att leverantören ska kunna fullgöra sina åtaganden enligt kontraktet.

6.3.2 Uppföljning och insyn

Leverantören ska ge den upphandlande myndigheten eller dess ombud (som inte är konkurrent till leverantören) tillträde till och insyn i sin eller underleverantörers verksamhet. Tillträdet ska ges i den utsträckning som krävs för att den upphandlande myndigheten ska kunna kontrollera att leverantören lever upp till sina åtaganden enligt kontraktet. Skyldigheten att ge tillträde och insyn gäller till och med ett år efter det att kontraktet har löpt ut.

Leverantören ska utan kostnad för den upphandlande myndigheten medverka vid den upphandlande myndighetens uppföljning av kontraktet, oavsett vilket eller vilka villkor som följs upp.

6.3.3 Marknadsföring

Leverantören får inte hänvisa till kontraktet i sin marknadsföring på ett missvisande sätt. Leverantören ska omedelbart sluta med marknadsföring som den upphandlande myndigheten bedömer vara missvisande eller oförenlig med den upphandlande myndighetens värderingar eller verksamhet.

6.3.4 Sekretess

Leverantören ska följa lagen (2020:914) om tystnadsplikt vid utkontraktering av teknisk bearbetning eller lagring av uppgifter samt de bestämmelser om sekretess i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), lagen om företagshemligheter (2018:558) samt övriga tillämpliga bestämmelser om sekretess som gäller för den upphandlande myndigheten.

Den upphandlande myndigheten har rätt att ingå sekretessavtal med enskilda medarbetare och uppdragstagare hos leverantören och underleverantörer, som genom uppdraget kan få tillgång till uppgifter för vilka sekretess gäller, för att ålägga den enskilde att iaktta motsvarande sekretess. Sekretessen gäller även efter att leverantörens kontrakt med den upphandlande myndigheten har upphört.

Leverantören ska medverka till att sekretessavtal ingås med enskilda medarbetare och uppdragstagare hos leverantören och underleverantörer. Leverantören ska meddela den upphandlande myndigheten vilka medarbetare hos leverantören och underleverantörer som kan få tillgång till uppgifter för vilka sekretess gäller.

6.3.5 Behandling av personuppgifter

[Leverantören ska följa allmänna dataskyddsförordningen (EU) 2016/679 och lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning (dataskyddslagen) samt övriga tillämpliga bestämmelser om behandling av personuppgifter.]

Om leverantören behandlar personuppgifter för den upphandlande myndighetens räkning ska ett skriftligt personuppgiftsbiträdesavtal upprättas mellan den upphandlande myndigheten (personuppgiftsansvarig) och leverantören (personuppgiftsbiträde). Personuppgiftsbiträdesavtalet ska innehålla den upphandlande myndighetens instruktioner till leverantören om hur behandlingen får utföras och vilka tekniska och organisatoriska säkerhetsåtgärder som leverantören ska vidta. Den upphandlande myndigheten kan ange i kontraktet att den upphandlande myndigheten istället godtar att motsvarande regleringar i leverantörens standardvillkor ska tillämpas, förutsatt att standardvillkoren uppfyller lagens krav och den upphandlande myndighetens instruktioner för behandling av personuppgifter.

Leverantören ska göra villkoren i "Behandling av personuppgifter" gällande i avtal med sina underleverantörer.

Vid avrop ska den upphandlande myndigheten ange vad som gäller avseende leverantörens överföring av uppgifter till tredje land. Den upphandlande myndigheten kan välja ett av tre nedanstående alternativ eller formulera ett eget alternativ i personuppgiftsbiträdesavtalet. Om inget alternativ anges, gäller alternativ 2.

Alternativ 1: Leverantören har bara rätt att bearbeta eller lagra personuppgifter som leverantören behandlar med anledning av ett uppdrag i, eller föra över dem till, ett land som inte är medlem i EU eller EES om någon av följande förutsättningar är uppfylld:

- 1. EU-kommissionen har beslutat att det finns en adekvat skyddsnivå för personuppgifter i mottagarlandet.*
- 2. Någon av de särskilda undantagssituationer som anges i artikel 49 i allmänna dataskyddsförordningen föreligger.*
- 3. Leverantören har vidtagit lämpliga skyddsåtgärder, t.ex. antagit s.k. Binding Corporate Rules eller avtalat om att tillämpa standardavtalsklausuler som EU-kommissionen godkänt, eventuellt i kombination med kompletterande skyddsåtgärder.*

Om det blir aktuellt att föra över personuppgifter till tredje land ska leverantören uppvisa dokumentation för den upphandlande myndigheten som styrker att någon av ovanstående grunder är uppfylld innan leverantören får påbörja överföringen.

Alternativ 2: Leverantören har bara rätt att bearbeta eller lagra personuppgifter som leverantören behandlar med anledning av ett uppdrag i, eller föra över dem till, ett land som inte är medlem i EU

eller EES om någon av följande förutsättningar är uppfyllt:

1. EU-kommissionen har beslutat att det finns en adekvat skyddsnivå för personuppgifter i mottagarlandet.
2. Någon av de särskilda undantagssituationer som anges i artikel 49 i allmänna dataskyddsförordningen föreligger.
3. Leverantören har vidtagit lämpliga skyddsåtgärder, t.ex. antagit s.k. Binding Corporate Rules eller avtalat om att tillämpa standardavtalsklausuler som EU-kommissionen godkänt, eventuellt i kombination med kompletterande skyddsåtgärder.

Om det blir aktuellt att föra över personuppgifter till tredje land ska den upphandlande myndigheten alltid på förhand skriftligen godkänna överföringen för att leverantören ska få påbörja överföringen. Leverantören ska inför en planerad överföring förse den upphandlande myndigheten med det underlag som myndigheten behöver för att kunna bedöma om överföringen kan godkännas eller inte.

Alternativ 3: Leverantören har inte rätt att föra över personuppgifter som leverantören behandlar med anledning av ett uppdrag till ett land som inte är medlem i EU eller EES.]

6.3.6 Säkerhetskrav

[Leverantören ska följa den upphandlande myndighetens krav, instruktioner och föreskrifter om säkerhet som anges i kontraktshandlingarna.

Uppdrag inom säkerhetskänslig verksamhet

Den upphandlande myndigheten och leverantören ska teckna ett säkerhetsskyddsavtal för att ett uppdrag inom en säkerhetskänslig verksamhet eller en verksamhet som har betydelse för rikets säkerhet ska kunna påbörjas. Berörda personer hos leverantören och underleverantörer ska genomgå en säkerhetsprövning och en eventuell registerkontroll enligt säkerhetsskyddslagen (2018:585) och säkerhetsskyddsförordningen (2021:995) eller vid var tid gällande bestämmelser.]

Tillkommande kostnader på grund av säkerhetsskyddsavtalet regleras i kontraktet.

6.3.7 Redovisning av statistik

[Leverantören ska utan kostnad för den upphandlande myndigheten kvartalsvis redovisa statistik över försäljningen inom kontraktet. Statistiken ska vara uppdelad per kostnadsställe.

Leverantören ska utan kostnad för den upphandlande myndigheten kvartalsvis redovisa statistik över försäljningen inom kontraktet i elektroniskt läsbart och redigerbart format, såsom Excel eller likvärdigt. Sådan statistik ska även kunna lämnas på begäran från den upphandlande myndigheten inom tio arbetsdagar.

Statistik ska kunna lämnas sammanställt för begärd tidsperiod med månadsvis uppdelning per kostnadsställe hos den upphandlande myndigheten. Det ska tydligt framgå av statistiken vilka tjänster som levererats på artikelnivå i enlighet med avtalade artikelbenämningar och priser. Statistiken ska minst omfatta:

- Upphandlande myndighet (namn, kundnummer, kostnadsställe)
- Artikelnummer, artikelkategori och artikelbenämning
- Pris per artikel
- Antal försålda artiklar
- Datum (minst ÅÅÅÅMM)
- Summa av fakturerat belopp per artikel

Upphandlande myndighet har vid avrop möjlighet att precisera och komplettera kraven på redovisning av statistik.]

6.3.8 Leverans av Tjänsterna

Leverantören ska tillhandahålla Tjänsterna som ska uppfylla de krav som följer av den förnyade konkurrensutsättningen och upphandlingsdokumenten i ramavtalsupphandlingen.

De delar av Tjänsterna som saknar ett mätbart resultat ska utföras fackmässigt.

De leveransvillkor som framgår av avsnittet "Allmänna leveransvillkor" samt vad som i övrigt specificerats av den upphandlande myndigheten i avropsförfrågan avseende leveransen gäller för införandet av Tjänsterna under kontraktstiden.

Servicenivåavtal (SLA) samt vad som i övrigt specificerats i avropsförfrågan avseende servicenivåer gäller efter leveransgodkännande.

Tjänsterna ska utföras på den plats som anges av den upphandlande myndigheten.

Om leverantören i kontraktet har angett en eller flera personer som kommer att vara särskilt viktiga för att kunna fullgöra kontraktet får leverantören inte byta ut någon av dem utan att den upphandlande myndigheten först skriftligen godkänner det. Om leverantören byter ut en sådan anställd ska leverantören tillhandahålla en annan person med motsvarande kompetens.

6.3.9 Tredje parts allmänna villkor

Leverantör som sitt tillhandahållande av Tjänsterna omfattas av villkor från tredje part ska kommunicera villkoren till den upphandlande myndigheten.

[Leverantören ansvarar för att omgående kommunicera ändringar av tredje parts allmänna villkor, såsom villkor för avsändare hos den digitala brevlådeoperatören. De uppdaterade villkoren ska också skickas över till den upphandlande myndigheten senast 30 kalenderdagar innan de träder ikraft.]

6.3.10 Immateriella rättigheter

Leverantören ska tillse att den innehar alla nödvändiga rättigheter och licenser för att leverera Tjänsterna samt däri ingående programvaror.

6.3.11 Intrång i tredje mans rättigheter

Leverantören ansvarar för att den upphandlande myndighetens nyttjande av Tjänsterna inte medför ett intrång i tredje mans rättigheter som den upphandlande myndigheten kan hållas ansvarig för. Det gäller oavsett om det rör sig om upphovs-, patent-, ägande- eller nyttjanderätt eller annan immateriell rättighet.

Den upphandlande myndigheten ska utan onödigt dröjsmål meddela leverantören om krav som riktas mot den p.g.a. påstådda rättighetsintrång.

Om krav på ersättning eller skadestånd riktas mot den upphandlande myndigheten på grund av att Tjänsterna eller användandet av Tjänsterna medför ett intrång i tredje mans rättigheter ska leverantören på egen bekostnad föra den upphandlande myndighetens talan i och utanför domstol, om den upphandlande myndigheten begär det. Leverantören ska föra talan på det för den upphandlande myndigheten mest fördelaktiga sättet och i samråd med den upphandlande myndigheten.

Om leverantören inte själv har den kompetens och erfarenhet som krävs för att kunna tillvarata upphandlande myndighets intressen, ska leverantören på egen bekostnad anlita ett juridiskt ombud för att föra talan i domstol eller under förlikningsförhandlingar.

Om leverantören för den upphandlande myndighetens talan och den upphandlande myndigheten genom dom eller efter förlikning tvingas utge skadestånd eller ersättning till tredje man, ska leverantören ersätta myndigheten för detta. Leverantören ska alltid ersätta den upphandlande myndigheten för merkostnader med anledning av intrånget, t.ex. ersättning för nedlagd arbetstid.

Ersättning ska i första hand avräknas från den ersättning som leverantören har rätt till för att utföra uppdraget enligt kontraktet.

Om leverantören fört den upphandlande myndighetens talan och rättighetsintrång slutgiltigt anses föreligga eller om det enligt leverantörens bedömning är troligt att sådant intrång föreligger, ska leverantören på egen bekostnad och med så liten driftstörning som möjligt för den upphandlande myndigheten antingen tillförsäkra myndigheten rätten att fortsätta använda Tjänsterna, ersätta den del av resultatet som utgör intrång med en annan del som myndigheten kan godkänna eller ändra Tjänsterna så att intrång inte föreligger.

Om leverantören inte fullgör sina skyldigheter enligt detta avsnitt utan onödigt dröjsmål har den upphandlande myndigheten istället rätt till göra avdrag på den ersättning som leverantören har rätt till enligt kontraktshandlingarna. Avdraget ska motsvara det nedsatta värdet av Tjänsterna på grund av intrånget.

6.3.12 Den upphandlande myndighetens åtkomst till data

[Den upphandlande myndigheten äger samtliga rättigheter till den upphandlande myndighetens data. Med "den upphandlande myndighetens data" avses den data eller annan information som upphandlande myndighet eller annan på uppdrag av upphandlande myndighet ställer till leverantörens förfogande samt resultatet av leverantörens behandling av den upphandlande myndighetens data inom ramen för Tjänsternas leverans och utförande. Leverantören har under Tjänsternas leverans och utförande nyttjanderätt till den upphandlande myndighetens data inom ramen för de åtaganden som kontraktet omfattar.]

Leverantören eller dess underleverantör har inte rätt att vägra den upphandlande myndigheten åtkomst till den upphandlande myndighetens data. Leverantören ska ovillkorligen ge den upphandlande myndigheten åtkomst till den upphandlande myndighetens information och data som leverantören behandlar, utan dröjsmål och inom tio arbetsdagar från den upphandlande myndighetens begäran, såvida inte annat angetts i avropsförfrågan. Åtkomst ska ges via direkt access eller genom att leverantören tillhandahåller den upphandlande myndigheten kopia på data. Data ska vara i ett format som är elektroniskt, läsbart och möjligt att använda i andra sammanhang, vilket inte enbart omfattar den upphandlande myndighetens data, utan även all annan logisk information som behövs för att kunna nyttja data. Leverantörens ovillkorliga skyldighet att ge den upphandlande myndigheten åtkomst till dennes data gäller även i en situation då den upphandlande myndigheten enligt leverantörens bedömning begått avtalsbrott.]

Loggfiler, revisionsdata, accessdata och liknande metadata som skapas i leverantörens eller dennes underleverantörens system som ett led i att kontraktet fullgörs ska tillhandahållas den upphandlande myndigheten med i tiden obegränsad och kostnadsfri nyttjanderätt och ska lämnas i ett sådant format att den är tillgänglig för den upphandlande myndigheten.]

6.3.13 Samverkan med andra leverantörer och vid avveckling

[Om ett kontrakt är en del av en större leverans där även andra leverantörer är inblandade ska leverantören samverka med dem för att uppnå bästa möjliga resultat för den upphandlande myndigheten.]

Vid avveckling av Tjänsterna ska leverantören vara behjälplig för den upphandlande myndigheten och medverka till att Tjänsterna överlämnas till den upphandlande myndigheten alternativt ny leverantör som den upphandlande myndigheten har utsett. Leverantören ska i nära samarbete med den upphandlande myndigheten planera och genomföra avveckling och överlämning. Detta kan innebära deltagande i projektorganisation för avveckling. Leverantören ska medverka på ett professionellt sätt och tillhandahålla erforderliga resurser i rimlig omfattning under normal arbetstid, helgfria vardagar 08.00 - 17.00.]

Leverantören ska lämna den information som är nödvändig för att Tjänsterna på ett tillfredsställande sätt ska kunna avvecklas och överlämnas till den upphandlande myndigheten alternativt en ny leverantör. Leverantören ska ombesörja överlämning/överföring av den upphandlande myndighetens

data och metadata enligt avsnittet "Den upphandlande myndighetens åtkomst till data" i ett för syftet lämpligt elektroniskt, läsbart och strukturerat format. Efter överlämning/överföring av den upphandlande myndighetens data och metadata ska radering av den upphandlande myndighetens data ske hos leverantören på ett irreversibelt sätt enligt den upphandlande myndighetens instruktion.

Mer preciserade villkor för samverkan och eventuella tillkommande kostnader regleras i avropsförfrågan.]

6.3.14 Systematiskt miljöarbete

Leverantören ska, i enlighet med ramavtalets villkor, bedriva ett systematiskt och dokumenterat miljöarbete, som är öppet för granskning av den upphandlande myndigheten eller den upphandlande myndighetens ombud.

6.3.15 Minskad klimatpåverkan från transporter och resor inom uppdragen

Klimatpolicy för transporter inom uppdragen

Leverantören ska senast vid kontraktsstart ha en policy kring hur transporter inom uppdragen sker med lägsta möjliga klimatpåverkan. Policyn ska vara antagen av ledningen och ska innehålla åtagande om att minimera klimatpåverkan från både egna transporter och inköpta transporttjänster.

Leverantören ska inkomma med policyn på den upphandlande myndighetens begäran.

Klimatpolicy kring resor i uppdragen

Leverantören ska senast vid kontraktsstart ha en policy kring hur resor inom uppdragen sker med lägsta möjliga klimatpåverkan. Policyn ska vara antagen av ledningen och ska innehålla ett åtagande om att minimera klimatpåverkan genom att exempelvis främja resfria möten och uppmuntra till miljöanpassade färdssätt. Om den upphandlande myndigheten har förmedlat en resepolicy ska leverantören kunna visa att denna följs. Klimatpolicyn kan vara en del av verksamhetens övergripande miljö- eller hållbarhetspolicy.

Leverantören ska inkomma med policyn på den upphandlande myndighetens begäran.

6.3.16 Hållbarhetsinformation om datacenter

Leverantören ska från och med kontraktsstart ha följande information tillgänglig om de datacenter där Tjänsterna driftas:

1. I vilka länder datacentren ligger
2. Datacentrens nyckeltal:
  1. Energieffektivitet (Power usage effectiveness, PUE) enligt ISO 30134-2
  2. Förnybar energi (Renewable energy factor, REF) enligt ISO 30134-3
  3. Energiåtervinning (Energy reuse factor, ERF) enligt ISO 30134-6
  4. Effektiv vattenanvändning (Water usage effectiveness, WUE) enligt ISO 30134-9
3. Om datacentren är certifierade enligt ISO 14001 (miljöledningssystem)
4. Om datacentren är certifierade enligt ISO 50001 (energiledningssystem)
5. Om datacentren aktivt jobbar med "Best Practice Guidelines for the EU Code of Conduct on Data Centre Energy Efficiency"^[1]
6. Om datacentren är miljömärka med exempelvis Blue Angel Fossil Free Data Label, Triple Green, LEED eller annan miljömärkning för datacenter.

Leverantören ska inkomma med informationen på den upphandlande myndighetens begäran.

[1] <https://e3p.jrc.ec.europa.eu/communities/data-centres-code-conduct>

6.3.17 Blekmetod tryckpapper och kuvert

Leverantören ska på den upphandlande myndighetens begäran inkomma med bevisning som styrker att kravet i avsnitt "Blekmetod tryckpapper och kuvert (UHM-10164)" i upphandlingsdokumenten i ramavtalsupphandlingen är uppfyllt. Leverantören ska på den upphandlande myndighetens begäran inkomma med

- Giltig licens för någon av följande märkningar eller likvärdig märkning:
  - EU Ecolabel för grafiskt papper, (EU) 2019/70
  - Nordisk Miljömärkning (Svanen) för kopierings- och tryckpapper, version 5.
- Företagets egendecklaration, tillsammans med intyg om att TCF-massa använts eller beräkning enligt EU Ecolabels kriterium 1b för grafiskt papper ((EU) 2019/70) som visar att kravet uppfylls.
- Företagets egendecklaration, inklusive teknisk dokumentation av kravuppfyllelse som verifierats av ett ackrediterat verifieringsorgan, ackrediterade för uppgiften enligt ISO/IEC 17029 eller likvärdig standard.

6.3.18 Utsläpp till luft och vatten - pappers- och massatillverkning

Leverantören ska på den upphandlande myndighetens begäran inkomma med bevisning som styrker att kravet i avsnitt "Utsläpp till luft och vatten - pappers- och massatillverkning (UHM-10165:2)" i upphandlingsdokumenten i ramavtalsupphandlingen är uppfyllt. Leverantören ska på den upphandlande myndighetens begäran inkomma med

- Giltig licens för någon av följande märkningar eller likvärdig märkning:
  - EU Ecolabel för grafiskt papper, (EU) 2019/70
  - Nordisk Miljömärkning (Svanen) för kopierings- och tryckpapper, version 5.
- Företagets egendecklaration, tillsammans med intyg om att TCF-massa använts eller beräkning enligt EU Ecolabels kriterium 1b för grafiskt papper ((EU) 2019/70) som visar att kravet uppfylls.
- Företagets egendecklaration, inklusive teknisk dokumentation av kravuppfyllelse som verifierats av ett ackrediterat verifieringsorgan, ackrediterade för uppgiften enligt ISO/IEC 17029 eller likvärdig standard.

6.3.19 Utsläpp av växthusgaser – tillverkning av tryck- och kopieringspapper

Leverantören ska på den upphandlande myndighetens begäran inkomma med bevisning som styrker att kravet i avsnitt "Utsläpp av växthusgaser – tillverkning av tryck- och kopieringspapper (UHM-10166:1)" i upphandlingsdokumenten i ramavtalsupphandlingen är uppfyllt. Leverantören ska på den upphandlande myndighetens begäran inkomma med

- Giltig licens för någon av följande märkningar eller likvärdig märkning:
  - EU Ecolabel för grafiskt papper, (EU) 2019/70
  - Nordisk Miljömärkning (Svanen) för kopierings- och tryckpapper, version 5.
- Företagets egendecklaration, tillsammans med intyg om att TCF-massa använts eller beräkning enligt EU Ecolabels kriterium 1b för grafiskt papper ((EU) 2019/70) som visar att kravet uppfylls.
- Företagets egendecklaration, inklusive teknisk dokumentation av kravuppfyllelse som verifierats av ett ackrediterat verifieringsorgan, ackrediterade för uppgiften enligt ISO/IEC 17029 eller likvärdig standard.

6.3.20 Sysselsättningsfrämjande åtgärder

[Leverantören ska på den upphandlande myndighetens begäran delta i en dialog om sysselsättningsfrämjande åtgärder vid ett avrop från ramavtalet.]

[Leverantören ska efter inbjudan medverka vid dialog med den upphandlande myndigheten och eventuell annan aktör som den upphandlande myndigheten samarbetar med. Dialogen ska syfta till

att diskutera leverantörens förutsättningar att bidra till sysselsättningsfrämjande åtgärder genom att, inom ramen för kontraktet, erbjuda anställning eller praktik för arbetslösa personer som har svårt att etablera sig på arbetsmarknaden, såsom långtidsarbetslösa eller utlandsfödda som står långt ifrån arbetsmarknaden.

Leverantören ska medverka med minst en person vid minst ett dialogmöte årligen med den upphandlande myndigheten och eventuell annan aktör. Den upphandlande myndigheten kallar till mötet. Mötet ska ske i samband med kontraktets start eller vid annan överenskommen tidpunkt. Dialogmötet kan ske fysiskt eller på annat sätt, till exempel via telefon eller videomöte.

Dialogens syfte är att leda fram till en överenskommelse om att leverantören ska genomföra sysselsättningsfrämjande åtgärder och på vilket sätt.]

6.3.21 Systematiskt kvalitetsarbete

Leverantören ska vid avtalsstart och under hela avtalsperioden bedriva ett systematiskt och dokumenterat kvalitetsarbete, i enlighet med ramavtalets villkor, som är öppet för granskning av den upphandlande myndigheten eller den upphandlande myndighetens ombud.

6.3.22 Underleverantörer

Leverantören ansvarar för åtgärder, arbeten och leveranser från underleverantörer på samma sätt som för sitt eget arbete.

Ett tillägg eller ett byte av en underleverantör får endast ske efter den upphandlande myndighetens skriftliga godkännande.

6.3.23 Meddelande till den upphandlande myndigheten vid kontraktsbrott

Om leverantören får skäl att anta att den på något sätt begår eller riskerar att begå ett kontraktsbrott, ska den omedelbart meddela den upphandlande myndigheten detta.

6.4 Den upphandlande myndighetens åtaganden

6.4.1 Information och tillgång till lokaler m.m.

Den upphandlande myndigheten ska ge leverantören information och tillgång till myndighetens lokaler, utrustning, IT-miljö, system m.m. som är nödvändig för att leverantören ska kunna fullgöra sina åtaganden.

Den upphandlande myndigheten ska granska och meddela beslut om huruvida det underlag som leverantören tillhandahåller godkänns samt i övrigt fortlöpande lämna de upplysningar som är nödvändiga för att leverantören ska kunna genomföra sina åtaganden enligt kontraktet.

Den upphandlande myndigheten ska vidta nödvändiga åtgärder för att minimera risken för att den upphandlande myndighetens data är fri från virus, trojaner, maskar eller annan skadlig programvara eller kod och att den upphandlande myndighetens data inte kan skada eller inverka negativt på leverantörens system eller Tjänsterna.

Den upphandlande myndigheten ansvarar för att inloggningsuppgifter och andra säkerhetsmetoder som leverantören tillhandahåller för tillgång till Tjänsterna hanteras på ett säkert sätt. Den upphandlande myndigheten ska omedelbart meddela leverantören om obehöriga har fått kunskap om sådan information.

Den upphandlande myndigheten ska omgående informera leverantören vid upptäckta intrång eller försök till intrång som kan påverka Tjänsterna.

6.4.2 Nyttjanderätt

Den upphandlande myndigheten får, om annat inte avtalats, en icke-exklusiv rätt att nyttja Tjänsterna i myndighetens egen verksamhet. Den upphandlande myndigheten får nyttja Tjänsterna för den användning som framgår av det enskilda kontraktet.

Den upphandlande myndigheten får låta uppdragstagare använda Tjänsterna för myndighetens räkning. Med uppdragstagare avses till exempel externa konsulter eller andra personer som utför uppdrag för den upphandlande myndighetens räkning.

Den upphandlande myndigheten är ansvarig för att ange vilka personer som är behöriga att använda Tjänsterna. Den upphandlande myndigheten ska omedelbart meddela leverantören om en sådan person inte längre är behörig att ha tillgång till Tjänsterna.

6.4.3 Immateriella rättigheter

Den upphandlande myndigheten ska se till att innehållet i den upphandlande myndighetens material och det av den upphandlande myndighetens material som skapats eller överförts genom leverantörens tjänster inte kränker upphovsrätt eller andra rättigheter.

6.4.4 Betalning

Den upphandlande myndigheten ska betala leverantören enligt de specificerade villkoren i kontraktet och dessa kontraktsvillkor. En faktura ska betalas senast 30 dagar efter det att leverantören har skickat den till den upphandlande myndigheten, förutsatt att leveransen har fullgjorts och fakturan har förfallit till betalning.

6.5 Priser

6.5.1 Priser för Tjänsterna

Tjänsternas priser framgår av kontraktet.

Priserna för Grundtjänster får inte överstiga de takpriser som gäller i ramavtalet, om inte den upphandlande myndigheten uttryckligen har angett att det är tillåtet i avropsförfrågan i den förnyade konkurrensutsättningen.

Priserna för porto i kontraktet är de vid var tid gällande priserna i de referensprislistor hos den leverantör som ansvarar för tillhandahållande av den samhällsomfattande posttjänsten i Sverige.

Ytterligare kostnader utöver vad som uttryckligen framgår av kontraktshandlingarna får inte tillkomma.

6.6 Prisändringar

6.6.1 Prisändringar avseende Tjänsterna

[En part får begära att priserna för Tjänsterna ändras under följande period varje kalenderår under kontraktets löptid:

- **den 1 mars till den 15 mars.**

En prisändring kan därefter börja gälla som tidigast den 1 april. Om begäran om prisändring inte inkommer till någon av parterna under perioderna sker ingen prisändring.

Filöverföring/orderinlämning och Digitala Utskick

En prisändring motsvarar förändringen av prisindex för nedan angivna och viktade index.

Index	Viktning
Statistiska Centralbyråns index Labour Cost Index för tjänstemän (LCI tjm) preliminärt index, SNI2007 - kod J "Informations- och kommunikationsverksamhet"	100 procent

Fysiska utskick

En prisändring motsvarar förändringen av prisindex för nedan angivna och viktade index.

Index	Viktning
Statistiska centralbyrån, prisindex för inhemsk tillgång (ITPI) enligt SPIN 2015, 2020=100, SEK, produktgrupp 17 Papper och pappersvaror	100 procent

Förändringen beräknas med det datum då anbudstiden i den förnyade konkurrensutsättningen gick ut som basmånad, och fram till senast publicerade index vid tiden för begäran om prisändring.

En part ska lämna uppgifter om uppdaterade priser i ett digitalt format och på det sätt som motparten begär.

Om ett avtalat index upphör under avtalstiden har den upphandlande myndigheten rätt att ersätta detta med ett annat likvärdigt index.

Uträkning

Den procentuella prisändringen, per index enligt tabellen ovan, räknas ut enligt följande formel:

$(\text{Index tal vid två}^* - \text{index tal vid ett}^{**}) / \text{index tal vid ett} \times 100 = \text{förändring i procent}$

*Index tal vid tid två är det index tal som gäller vid tidpunkten för prisändringen.

**Index tal vid tid ett är det index tal som gällde vid basmånaden, dvs. då anbudstiden i den förnyade konkurrensutsättningen gick ut.

Den totala procentsatsen för prisändring avrundas alltid till två decimaler.

Ett exempel på hur prisändring beräknas:

Det avtalade priset eller det gamla priset, säger vi är 10 500 SEK.

Index	Viktandel	Avläsning period 1	Avläsning period 2	Formel	Förändring av index i%	Nytt pris
LCI	100%	170	173	$(173-170)/170 * 100$	1,76%	10 684,8 kr
ITPI	100%	245	248	$(248-245)/245 * 100$	1,22%	10 628,1 kr

Pris för Porto

Priser för porto i kontrakt ska vara fasta under de första 3 månaderna. Därefter får prisjustering ske en gång per kvartal på en parts begäran. Prisjusteringar som begärs får endast avse motsvarande prisförändring i SEK som sker i referensprislista.

Om pris för porto har avtalats som inte motsvarar de prisposter som takprissatts i ramavtalet ska pris för sådant porto justeras enligt prisförändringar i referensprislista som den upphandlande myndigheten angivit vid avropsförfrågan. Referensprislista som hänvisas till ska avse motsvarande typ

av porto och volymer som kontraktet omfattar i publik prislista hos leverantör som ansvarar för tillhandahållande av den samhällsomfattande posttjänsten. Prisjusteringar som begärs får endast avse motsvarande prispförändring i SEK som sker i referensprislista.

Begäran om prisjustering för priser för porto i kontraktet ska inkomma skriftligen till motparten så snart part har fått kännedom om kommande prispförändring. Motparten har rätt att verifiera prispförändringen under en kontrollperiod om minst 10 arbetsdagar före dess prispförändringen kan träda i kraft. Om kontroll visar att prispförändringen är verifierad ska motpart godkänna prisjusteringen och priserna i kontraktet justeras med motsvarande prispförändring i SEK som prispförändringen i referensprislistan innebär för aktuell prispost.

Om PTS fattar beslut avseende tillhandahållandet av den samhällsomfattande posttjänsten som har avgörande betydelse för tillämpningen av prisjusteringsklausulen för pris för porto har part, efter samråd med motpart, möjlighet att säga upp kontraktet med 12 månaders uppsägningstid eller annan tid som parterna skriftligen överenskommer. Under uppsägningstiden ska senast fastställda priser gälla.

Retroaktiv prisjustering godkänns inte.]

6.6.2 Prisändringar avseende tredje parts kostnader

Utöver den reglering som anges avseende prisindexering enligt "Prisändringar avseende Tjänster", har leverantör rätt att begära ändring av pris i den mån takpriset på ramavtalet omfattar tredje parts

kostnader, såsom avgifter till infrastrukturoperatör och avgifter till operatör av digital brevlåda. Rätten gäller enbart i de fall då sådan typ av kostnad från tredje part ändras markant och om kostnaden legat till grund för leverantörens pris. Begäran skall kunna styrkas av leverantören, med de faktiska kostnadsökningarna redovisade, samt på vilket sätt leverantören önskar att priset ska korrigeras. Den upphandlande myndigheten kan då, men har ingen skyldighet att, godkänna justering av priset.

Priserna är fasta det första året efter att kontrakt tecknats. Begäran om prisändring från leverantör kan tidigast göras från månad 13 av kontraktstiden.

6.7 Fakturering och förfallotid

[Fakturering ska ske elektroniskt enligt Peppol BIS Billing 3 eller av SFTI senast rekommenderade meddelandeversion. Endast uppgifter i fakturan som ingår i standarden kommer att beaktas. Eventuella stödande handlingar, till exempel underlag för utlägg och vidarefaktureringar, ska bifogas i PDF-format, om inte den upphandlande myndigheten meddelar annat. Leverantörens fakturabild i PDF-format får däremot inte bifogas och kommer inte att beaktas.

Utöver de lagstadgade kraven på fakturainnehåll, respektive kraven i anvisat elektroniskt format, ska fakturor innehålla uppgifter som stöder den upphandlande myndighetens automatiserade avstämning. Fakturan ska utöver de lagstadgade kraven innehålla följande:

a. nödvändiga referenser ska anges:

- kontraktsnummer/kontraktsreferens
- namnet eller projektnumret på ramavtalet som tillämpas
- objekts-ID/referens till fakturerat objekt (vid periodisk faktura)
- avrops-/beställnings-/inköpsordernummer
- kostnadsställe eller beställarens referens

b. debetfakturans fakturanummer ska framgå i kreditfaktura

c. den upphandlande myndighetens faktureringsadress

d. fakturerat belopp i SEK specificerat i eventuella delposter, inklusive brutto- och nettobelopp samt mervärdesskatt

e. vad Tjänsterna avser, leveransdatum, samt

f. betalningsvillkor och förfalldatum samt övriga i kontraktet angivna uppgifter.

En faktura förfaller inte till betalning förrän den uppfyller kraven i a - f ovan.

Leverantören ska skicka fakturan till den upphandlande myndigheten senast en (1) månad efter leveransdatum.

Faktura från leverantören ska omfatta även de delar av uppdraget som utförts av eventuella underleverantörer.

Fakturor får inte överlåtas eller pantsättas utan att den upphandlande myndighetens har godkänt det skriftligt.

Leverantören ska bara om den upphandlande myndigheten särskilt begär det redovisa den administrativa avgiften som leverantören enligt ramavtalet betalar till inköpscentralen på den upphandlande myndighetens faktura.

Leverantören ska kreditera upplupna viten vid nästkommande fakturatillfälle om den upphandlande myndigheten begär det.]

6.8 Om leverantören bryter mot kontraktet

6.8.1 Vite och avhjälpande vid fel och försening

Viten och avhjälpande vid fel och försening regleras i dokumenten "Allmänna leveransvillkor" och

"Servicenivåavtal (SLA)".

6.8.2 Hävning av kontrakt och skadestånd

[Den upphandlande myndigheten får helt eller delvis häva ett kontrakt om

- a. leverantörens avtalsbrott är av väsentlig betydelse. Ett avtalsbrott ska exempelvis alltid anses vara av väsentlig betydelse när
  - i. en vitesgrundande omständighet enligt avsnittet Godkännande med reservation i "Effektiv leveransdag" i "Allmänna leveransvillkor" har förelegat i mer än 90 kalenderdagar
  - ii. en vitesgrundande omständighet enligt "Vite vid försening" i "Allmänna leveransvillkor" har förelegat i mer än sex kalenderveckor
  - iii. en vitesgrundande omständighet enligt "Felavhjälpning och åtgärdstider" i "Servicenivåavtal (SLA)" har förelegat i mer än tre respektive sex kalenderveckor,
  - iv. en vitesgrundande omständighet enligt "Prisavdrag vid försening avseende avtalade distributionstider" har förelegat vid fler än 15 tillfällen, eller
  - v. högre priser än vad som gäller enligt kontraktet har tillämpats och leverantören inte har vidtagit rättelse inom tre veckor från det att den upphandlande myndigheten påpekat de felaktiga priserna för leverantören och begärt rättelse
- b. leverantören inte inom 30 dagar efter den upphandlande myndighetens begäran har avhjälpt en sådan omständighet som hade kunnat vara en grund för att utesluta leverantören vid kontraktstillfället
- c. leverantören enligt "Force Majeure" har varit befriad från skyldigheten att betala vite i 60 dagar.

Den upphandlande myndigheten får dessutom med omedelbar verkan helt eller delvis säga upp kontraktet om

1. det kommer fram att leverantören vid fullgörandet av kontraktet har överträtt grundläggande mänskliga fri- och rättigheter
2. leverantören borde ha uteslutits på grund av överträdelse enligt 13 kap. 1 § LOU eller obetalda skatter och socialförsäkringsavgifter enligt 13 kap. 2 § första stycket LOU när kontraktet ingicks
3. leverantören har brutit mot kontraktet vid upprepade tillfällen
4. avtalsbrottet inte kan avhjälpas
5. ramavtalet som ligger till grund för kontraktet hävs
6. det kommer fram att leverantören lämnade oriktiga uppgifter i anbudet i den förnyade konkurrensutsättningen som var av betydelse när kontraktet tilldelades
7. leverantören bytt eller anlitat en underleverantör under ett enskilt kontrakt utan den upphandlande myndighetens godkännande och åtgärden har orsakat myndigheten en väsentlig skada, eller
8. leverantören har överlåtit kontraktet utan den upphandlande myndighetens godkännande och detta har orsakat myndigheten en väsentlig skada.

En upphandlande myndighet som har hävt ett kontrakt som grundar sig på ramavtalet har rätt att undanta den aktuella leverantören vid kommande förnyade konkurrensutsättningar från ramavtalet.

Om den upphandlande myndigheten häver ett kontrakt, så har den också rätt till ersättning för eventuell skada enligt avsnittet "Ansvar, ansvarsbegränsningar och försäkring", med undantag för om hävning sker med stöd av punkten c. ovan.]

6.8.3 Frist för att åberopa kontraktsbrott

Den upphandlande myndigheten förlorar rätten att åberopa leverantörens kontraktsbrott om den inte lämnar ett meddelande till leverantören om kontraktsbrottet inom 90 kalenderdagar efter det att myndigheten märkte kontraktsbrottet. Rätten att åberopa leverantörens kontraktsbrott går dock inte förlorad om leverantören inom den ovan angivna tiden har haft kännedom om sitt kontraktsbrott även

utan reklamationen.

6.8.4 Eskaleringstrappa

Regionerna som är uppräknade i bilaga *Avropsberättigade parter* till ramavtalet kan tillämpa en så kallad nationell eskaleringstrappa vid tillämpning av dessa allmänna kontraktsvillkor. Den nationella eskaleringstrappan beskriver regionernas gemensamma arbetssätt och aktiviteter gällande leverantörsrelaterade avvikelser. Mer information om regionernas nationella eskaleringstrappa finns på Ledningsnätverket för regionernas Upphandlings (LfU) [hemsida](#).

6.9 Grunder för förtida uppsägning

Den upphandlande myndigheten får med omedelbar verkan säga upp kontraktet till förtida upphörande om

- a. det framgår av en domstols lagakraftvunna dom eller beslut att ramavtalet eller kontraktet har slutits i strid med upphandlingslagstiftningens bestämmelser om tillåtna ändringar av ramavtal eller kontrakt, eller
- b. EU-domstolen i ett avgörande konstaterar att ingående av ramavtalet respektive kontraktet innebar ett allvarligt åsidosättande av EU-rätten.

Vid uppsägning enligt denna punkt bortfaller parternas framtida skyldigheter.

6.10 Ansvar, ansvarsbegränsningar och försäkring

6.10.1 Ansvar för skada

Leverantören ansvarar för samtliga skador som leverantören, eller annan för vilken leverantören ansvarar, orsakar genom vårdslöshet. Om den upphandlande myndigheten gentemot tredje man görs ansvarig för sådan skada, ska leverantören hålla den upphandlande myndigheten skadeslös.

Om leverantören enligt lag eller rättspraxis har ett längre gående ansvar för en skada, ansvarar leverantören oavsett föregående stycke för den uppkomna skadan.

Parternas ansvar för person- eller sakskada begränsas till maximalt 10 MSEK per skada och 20 MSEK per år.

För ideella skador och rena förmögenhetsskador till registrerad som orsakas till följd av, eller i samband med, en överträdelse av personuppgiftsbiträdesavtal, dataskyddsförordningen, dataskyddslagen samt övriga vid var tid gällande bestämmelser om behandling av personuppgifter, bär den part som orsakar skadan ansvaret för skada som följer av ingånget personuppgiftsbiträdesavtal och därefter det ansvar för skada som följer av tillämplig dataskyddslagstiftning.

Leverantörens ansvar för annan ren förmögenhetsskada än sådan som avser personuppgiftsbehandling begränsas till 2 MSEK per skada och år.

6.10.2 Försäkring

Leverantören ska under hela kontraktstiden ha försäkringar som täcker leverantörens ansvar enligt "Ansvar för skada".

Bevis om att ovan nämnda försäkringar har tecknats ska överlämnas till den upphandlande myndigheten på den upphandlande myndighetens begäran senast inom tio arbetsdagar från begäran. Bevis om att förnyad försäkring finns ska överlämnas till den upphandlande myndigheten senast en vecka före det att försäkringen går ut.

Om leverantören brister i någon av ovanstående förutsättningar har den upphandlande myndigheten

rätt att häva kontraktet.

6.10.3 Ansvar vid grov vårdslöshet och uppsåt

Ansvarsbegränsningarna i "Ansvar för skada" gäller inte om leverantören har orsakat skadan genom grov vårdslöshet eller uppsåt.

6.11 Överlåtelse av kontrakt

Den upphandlande myndigheten får överlåta kontraktet till en annan juridisk person om den ska fullgöra de uppgifter som ligger på den upphandlande myndigheten vid kontraktets ingående.

Leverantören får inte överlåta sina rättigheter eller skyldigheter enligt något kontrakt utan den upphandlande myndighetens medgivande.

Sker en överlåtelse utan den upphandlande myndighetens medgivande har denne rätt att få betalt för den skada som överlåtelsen medfört enligt avsnittet "Ansvar, ansvarsbegränsningar och försäkring".

6.12 Ändringar och tillägg till kontraktet

Om inget annat specifikt anges, ska ändringar eller tillägg till kontraktet, inklusive bilagorna till kontraktet, göras genom skriftlig överenskommelse mellan parterna.

Ändringar och tillägg till kontraktet som inte är tillåtna enligt upphandlingslagstiftningen är ogiltiga, men de påverkar inte kontraktets giltighet i övrigt.

6.13 Force Majeure

Part är inte ansvarig för försening av, eller underlåtenhet att uppfylla, sina åtaganden enligt kontraktet i den mån fullgörandet hindras av en omständighet utom parts kontroll. Med sådan omständighet avses till exempel avtalsenlig konflikt på arbetsmarknaden, eldsvåda, krig, valutarestriktioner, uppror, upplopp, terroristdåd, explosion, lagstadgade hinder under förutsättning att sådan händelse eller omständighet direkt medför att den drabbade parten hindras att fullgöra alla eller en väsentlig del av sina skyldigheter enligt detta avtal. En avtalsenlig konflikt på arbetsmarknaden ska inte anses befrielsegrundande om leverantören själv är föremål för eller vidtar sådan konflikt. Befrielsegrund enligt denna punkt omfattar inte omständigheter som orsakas av parts vårdslöshet eller bristande uppfyllelse av parts åtaganden enligt kontraktet.

För att part ska ha rätt att göra gällande en befrielsegrund enligt ovan ska denne skriftligen och utan dröjsmål underrätta den andra parten om att sådan omständighet har inträffat. Skriftligt meddelande ska också lämnas utan dröjsmål vid befrielsegrundens upphörande.

Part är skyldig att vidta skäligen ansträngningar för att mildra omfattningen och effekten av åberopad befrielsegrund och återuppta fullgörandet av de förpliktelser som hindrats så snart det praktiskt kan ske.

6.14 Meddelanden

Meddelanden ska översändas skriftligen till den kontaktperson(er) hos motparten som parterna har kommit överens om.

Ett meddelande som har skickats med e-post ska anses ha kommit fram till mottagaren senast en arbetsdag efter att meddelandet har avsänts. Om meddelande istället avsänts med rekommenderat brev ska det anses ha kommit mottagaren till handa efter två arbetsdagar.

6.15 Lagval och tvister

Svensk materiell rätt gäller för kontraktet.

Tvister med anledning av kontrakt ska avgöras av svensk allmän domstol inom den domkrets där den